

**DE 7 SPEERPUNTEN
VAN MISSIO**

Missio richt zich op een zevental activiteiten. Net als de kleuren van de regenboog geven die activiteiten meer kleur aan het leven van parochies wereldwijd.

2. Scholing

1. Kind in nood

4. Parochievrijwilligers helpen

3. Pastorale vorming

5. Parochiegemeenschap opbouwen

6. Hun kerk steunen

7. Onze kerk inspireren

missio

Postbus 93140
2509 AC Den Haag
T 070 304 74 44
E missio@missio.nl
F 070 381 83 55
www.missio.nl
www.klap.net
www.missiokids.nl

**Liturgie- en
preeksuggesties**

6 en 7 oktober 2012

Wereldmissiedag van de kinderen

Wereldmissiedag van de kinderen 6 en 7 oktober 2012

Inleiding

In deze brochure vindt u suggesties voor een gezinsviering en een kinderwoorddienst in het weekeinde van 6 en 7 oktober. Er is gekozen om geen complete viering uit te schrijven, doch suggesties voor enkele onderdelen mee te geven. Op deze manier kunt u het gemakkelijk inpassen in de plaatselijke gebruiken van uw parochie. Zowel bij de suggesties voor de gezinsviering als bij de kinderwoorddienst sluiten wij aan bij het scheppingsverhaal van de eerste lezing.

Bouwstenen voor de overweging

1. Senegal

Dit jaar staat in Wereldmissiemaand Senegal centraal. De naam van het land en de rivier Senegal komt van het Wolof-woord 'Sunugal', vertaald betekent dit 'onze boot'. Senegal ligt aan de westkust van Afrika in de overgang van de Sahelzone naar de tropen. Het meest westelijke punt van Afrika, Cap Vert ligt in Senegal. Daar ligt ook de hoofdstad Dakar. Andere belangrijke steden zijn: Touba, Thiès, Kaolack en Saint-Louis.

Er stromen twee grote rivieren door het land (Senegal en Gambia) en twee kleinere (Casamance en Saloum).

Het landschap van Senegal bestaat in het noorden en noordoosten uit steppe, in het midden savanne en in het zuiden regenwoud. Een bijzonder natuurverschijnsel in Senegal is het Lac Rose, oftewel het roze meer. De kleur wordt veroorzaakt door het hoge mineraalgehalte van het water. Ook heeft het meer een hoog zoutgehalte, en is in die zin vergelijkbaar met de Dode Zee. Senegal heeft meerdere nationale natuurparken, zoals Djoudj, dat tot het wereldnatuurerfgoed van de UNESCO behoort en een van de grootste vogelreservaten van West-Afrika is.

2. Visserij

De visserij is een van de belangrijkste inkomensbronnen van het land. Maar de vissers zelf behoren tot de armste bevolkingsgroepen. Ongeveer 60.000 mensen horen tot deze beroepsgroep. Het beroep van visser is een echt familieberoep. De mannen gaan met hun houten boten vissen en de vrouwen verkopen de vis op de markt. De Atlantische Oceaan voor de kust van West-Afrika behoort tot de tien visrijkste wateren ter wereld. Dat weten echter niet alleen de

Senegalese vissers, maar ook de grote internationale visbedrijven die met name uit de Aziatische landen komen. Met hun tankers en reusachtige sleepnetten vissen ze de vis met duizenden tegelijk uit de oceaan. Deze vis is voor de Europese markt bestemd. De Senegalese vissers moeten dus steeds verder de zee op met hun houten boten om nog genoeg te kunnen vangen. Op den duur verliezen de vissers niet alleen hun werk, maar ook een belangrijk voedingsmiddel.

Gevolg van deze ontwikkeling is emigratie. Steeds meer (jonge) mensen verlaten Senegal in de hoop op een beter leven in Europa. De katholieke Kerk probeert door onder andere voorlichtingsbijeenkomsten de mensen te waarschuwen tegen de gevaren van de overtocht in de wankele bootjes en tegen de valse hoop op gouden bergen in Europa.

De boten die de vissers gebruiken bij hun werk zijn piroges (van het Franse pirogue). Een piroge is een boomstamkano, die wel twintig meter lang kan zijn. Ze gaan ongeveer tien jaar mee. Iedere visser verft zijn boot in vrolijke kleuren, geeft hem een naam en versiert hem met een spreuk. De spreuken zijn vaak bedoeld als bescherming bij de vaart. Tegenwoordig hebben de meeste pirogen een buitenboordmotor in plaats van de traditionele peddels. Bij terugkomst van het vissen trekken de vissers hun boten op het strand, wat een vrolijk gekleurd beeld oplevert. Kinderen gebruiken de boten dan vaak als speelplek en vrouwen drogen er de was.

3. Het verhaal van Amir

Amir is pas twaalf jaar, maar moet toch elke ochtend met zijn vader de zee op om te vissen. In het begin was hij bang, als de smalle piroge op de golven danste.

Vroeger woonde Amir in het binnenland. Het ging goed met het gezin dat leefde van de veeteelt en groenteteelt. Maar toen er een periode van droogte aanbrak, leverde het land weinig meer op. Het gezin verkocht alles en vertrok naar de kust om met de visvangst in het levensonderhoud te voorzien.

Amir heeft nu geen tijd meer voor school, omdat hij immers 's morgens op zee is. De dorpsjongens plagen hem vaak: "Hé, jij komt toch uit het binnenland. Kun jij eigenlijk wel vissen?"

Maar Amir heeft een goede vriend gevonden in Omar, ook een vissersjongen. De grootvader van Omar kan mooie verhalen vertellen over vroeger, vooral over de visvangst. Nog tot veertig jaar geleden zouden er zoveel vissen aan de Senegalese kust hebben gezwommen, dat je gewoon op het strand de vissen bij je voeten kon oprapen.

Maar toen kwamen de grote vissersschepen uit Europa, Rusland, Japan en Korea, en nu is de zee half leeg gevist. Daarom verliezen veel vissers hun werk en vertrekken naar Europa. Ze hopen daar geld te verdienen om naar hun familie te kunnen sturen. Ook Omars vader is in Europa.

Amir vraagt naderhand wel aan Omar of het wel allemaal waar is wat zijn opa verteld heeft. "Ja", zegt Omar, "en hij heeft nog niet alles verteld om jou niet te kwetsen."

Omar vertelt verder: “De mensen in ons dorp denken dat de mensen die uit het binnenland komen, zoals jullie, ook ervoor gezorgd hebben dat er nu te weinig vissen zijn. Vroeger was er genoeg vis voor de mensen die hier aan de kust woonden. Die vis konden ze dan verkopen aan mensen in het binnenland en kregen daar groente, fruit en gierst voor terug. Nu verkopen ze de vis aan de vishandelaren, die de vis vervolgens naar Europa of Azië exporteren. Voor de vissers zelf blijven alleen nog de minder goede vissen over, die de handelaren niet willen hebben.”

Amir wordt een beetje verdrietig van dit verhaal: “Ik wil niet eens visser worden! Ik wil graag naar school en leren hoe men het droge land zo kan beplanten dat het weer groen en vruchtbaar wordt. Maar mijn ouders zeggen dat wij allemaal moeten meewerken, omdat we anders te weinig vangen.”

Gelukkig blijven Amir en Omar goede vrienden.

In het spaarzakje kunnen kinderen iets van hun zakgeld sparen. Zo kunnen ze meehelpen om kinderen in Senegal, zoals Amir en Fatoumata (het meisje dat op het spaarzakje staat afgebeeld) langer naar school te laten gaan.

4. De Kerk in Senegal

De katholieke Kerk in Senegal is een jonge kerk, een kerk in opbouw. In vele regio's ontstaan nieuwe parochies. Catechisten worden opgeleid om in het pastoraat mee te werken. Zusters richten centra op waar ze hulpzoekende vrouwen raad geven en begeleiden.

De Kerk in Senegal is echter ook een minderheidskerk.

Zeven procent van de bevolking is christen. De meesten van hen zijn katholiek, ongeveer 600.000 gelovigen. De meerderheid van de bevolking is moslim. Maar de christenen in het land verbergen zich niet. Zij vormen een zelfbewuste minderheid. Ze zoeken het contact met de anderen en hebben een actieve rol in het openbare leven, met name in het onderwijs en de gezondheidszorg. Daardoor oefenen ze een niet geringe invloed uit op het maatschappelijk leven.

Meer over christenen in Senegal kunt u lezen in het artikel Christen-zijn in Senegal door Abbé Pierre Dione, te vinden op onze website (www.missio.nl).

*Meer informatie over Senegal kunt u vinden op onze websites: www.missio.nl en www.missiokids.nl en in de **Informatiefolder** die speciaal voor Wereldmissiemaand gemaakt is. Voor de kinderen is er een speciale **Kinderkrant**. Beide zijn gratis verkrijgbaar bij Missio: tel. 070 304 74 44, e-mail missio@missio.nl.*

Elementen voor een gezinsviering

Openingswoord

Vandaag vieren wij Wereldmissiedag van de kinderen. Waar wij ook wonen op deze werelbol, in Nederland, Frankrijk, Rusland, India, China, Afrika, Amerika, alle mensen horen bij elkaar. God heeft ons de wereld gegeven om er iets moois van te maken. Maar dat lukt niet altijd. Er zijn kinderen die honger lijden, kinderen die moeten werken en niet naar school kunnen om te leren, kinderen die geen thuis meer hebben en op straat moeten leven.

Daarom denken wij vandaag op Wereldmissiedag van de kinderen vooral aan de kinderen die het niet zo fijn hebben. Wij bidden voor deze kinderen. En het geldt dat we met de collecte ophalen vandaag gaat naar al die kinderen, en speciaal naar de kinderen in Senegal.

Openingsgebed

Goede God,
wij vieren met elkaar Wereldmissiedag van de kinderen.
Helpt U ons er een fijne viering van te maken.
Zodat we ons hier thuis voelen bij elkaar,
moeders en vaders, meisjes en jongens, opa's en oma's.
Wij zijn verbonden met alle kinderen
op de hele wereld.
Wij willen speciaal denken aan de kinderen
die het moeilijk hebben,
hier in ons eigen land,
en kinderen in Senegal.
Wij bidden U: open ons hart naar U,
opdat de verhalen uit de bijbel, over Jezus
en over de kinderen in Senegal
vandaag kunnen klinken.

Lezingen

Genesis 2, 18 -24
Hebreeën 2, 9 -11
Marcus 10, 2 – 16

Voor een spiegelverhaal: zie achterin dit boekje bij de kinderwoorddienst en de website www.missiokids.nl.

Overweging

Voor de overweging kunt u gebruik maken van de bouwstenen in de inleiding.

Geloofsbelijdenis

Wij geloven in God
die de Vader is van alle mensen,
groot en klein,
die de hele wereld heeft gemaakt
met alles wat erop en erin zit:
de hoge bergen en de diepe zeeën.

Wij geloven in Jezus
die de broer is van ons allemaal,
die is gedood
maar nu toch leeft
omdat God zijn Vader is.

Wij geloven dat wij niet alleen staan;
dat wij bij elkaar horen;
één grote gemeenschap van mensen
die wonen in hetzelfde huis:
onze wereld.

Wij geloven in vrijheid en vrede
die wij elkaar kunnen geven.
Wij geloven in het leven
dat sterker is dan de dood
omdat God onze Vader is.
Amen.

Voorbede

Goede God,
Wij bidden voor alle kinderen
dichtbij en ver weg.
Wij zijn allemaal kinderen van U.
In het bijzonder bidden wij voor de kinderen in Senegal,
voor kinderen
die moeten werken
om geld te verdienen voor hun familie.
Geef dat zij toch naar school kunnen
en dat zij tijd hebben om fijn te spelen.

Goede God,
Wij bidden voor onze aarde
en alles wat er op leeft:
planten, bomen, bloemen, dieren en mensen.
Help ons goed voor de aarde te zorgen,
dat we niet meer nemen dan we nodig hebben.
Zodat ook alle mensen die na ons leven
kunnen genieten van uw schepping.

Goede God,
Wij bidden voor alle leiders
in de wereld en in de kerk.
Dat zij al het mogelijke doen
om een einde te maken
aan armoede, ziekte en oorlog.

Zodat de wereld een fijne plek wordt
voor iedereen.
Zend uw goede Geest
om hen daarbij te helpen.

Aankondiging van de collecte

De collecte van deze zondag is voor MISSIO,
Wereldmissiedag van de kinderen.

De opbrengst gaat dit jaar met name naar kinderen in Senegal. Met
onze bijdrage ondersteunen we de parochies daar. Mensen van de
parochies zorgen dat kinderen naar school kunnen gaan, dat ze
genoeg te eten hebben. Graag uw steun voor dit belangrijke werk.

***Tip:** U kunt bij deze collecte de spaarzakjes voor de kinderen uitdelen en
ze op Missiezondag 21 oktober weer laten inleveren bij de collecte.*

Eucharistisch tafelgebed

U kunt vandaag het Eucharistisch Gebed voor liturgie met kinderen en
jongeren bidden. (Eucharistisch Gebed VIII, IX of X)

Slotgebed

Goede God,
op U kunnen wij altijd vertrouwen.
U laat ons nooit in de kou staan.
U hoort ons.
Wij mogen alles aan U vragen.
Daarom willen wij U vragen
om lieve mensen om ons heen,
om moed om te blijven hopen
dat alle nare dingen voorbij zullen gaan
en dat uw Rijk komt,
waar mensen voor elkaar zorgen
en naar elkaar willen luisteren.
Amen.

Suggesties voor liederen

Zingt voor de Heer (GvL nr. 565)

Zingt een nieuw lied (GvL nr. 561)

Laat de kind'ren tot Mij komen (*Alles wordt nieuw, Hanna Lam en Wimter Burg*)

Lied voor bijna iedereen (GvL nr. 438)

Zolang er mensen zijn (GvL nr. 567)

Tip: Aan het eind van de viering kunt u de Kinderkrant van Missio uitdelen aan de kinderen.

Extra gebeden

Gebed voor de vrede

God, wij bidden voor
alle mensen die lijden.

Elke dag sterven
duizenden mensen.

De oorzaken zijn oorlog,
hongersnood en natuurrampen.

Kinderen zijn zonder familie.

Ze hebben honger en dorst.

Families vluchten,
om een plek te vinden
waar ze beschermd zijn.

Help ons, God,
een wereld te bouwen,
waarin iedereen goed kan leven.
Een wereld, waarin iedereen
als een roos kan bloeien.
Een wereld, waarin niemand
meer huilt en geen oorlog meer is.
Een wereld, waarin iedereen
in vrede met elkaar danst en zingt.

Uit de Marie-Jeanne-School, St. Anne, Thiès, Senegal

Het Onze Vader in het Wolof

Sunu Bay	Onze Vader
bi ci assaman	die in de hemel zijt
na satur sela	uw naam worde geheiligd
na sa ngur dika	uw rijk kome
lo beugy	uw wil geschiede
na am	op aarde
ci suf naka ca assaman	zoals in de hemel
may nut tey	geef ons heden ons dagelijks brood
suner dunda ngir kunéka	en vergeef ons onze schuld
te bahal nu suner ton	zoals ook wij aan anderen hun
naka lanu baale na nu ton	schuld vergeven
te bunu bayi	en leid ons niet in bekoring
nu taabi ci belis	maar verlos ons van het kwaad
wande musal nu	want van u is het koninkrijk en de kracht
ci lu bon	en de heerlijkheid in eeuwigheid
amen	amen

Gebed

God,
maak ons hart groot,
opdat het groot genoeg is,
om uw liefde te ontvangen.

Verruim ons hart,
opdat wij al diegenen zien,
die samen met ons
geloven in Jezus Christus.

Verruim ons hart,
opdat wij diegenen kunnen ontmoeten,
die U niet kennen.

God, open ons hart,
opdat wij ook die mensen zien,
voor wie onze ogen gesloten zijn.
God, open ons hart.

Vredewens

Alleen de rijst die we samen delen, voedt.
Alleen het water dat we samen drinken, lest onze dorst.
Alleen de strijd die we samen voeren, brengt bevrijding.
Alleen de kleuren die we samen delen, zullen schitteren.
Alleen de woorden die we samen vinden, zijn verstaanbaar.
Alleen de weg die we samen gaan, heeft een doel.
Alleen het doel dat we samen stellen, is bereikbaar.
Alleen de vrede die we zelf maken, wordt wereldwijd.

Kinderwoorddienst

Indien er geen gezinsviering is, kunt u gebruik maken van onderstaande suggesties voor een kinderwoorddienst.

Vooraf: aankleding van de ruimte

U kunt een kijktafel maken, die laat zien dat het vandaag *Wereldmissiedag van de kinderen* is. En dat het gaat over alle kinderen van de hele wereld.

U kunt de poster van Missio ophangen, met daarbij een grote wereldkaart. U zet er een waxinelichtje bij en een spaarpotje met het spaarzakje van Missio. Leg er ook de Kinderkrant van Missio bij. Als verwijzing naar Senegal kunt u denken aan een kleine smalle boot en een mand met (namaak) vis. Misschien heeft iemand wel een djembé-trommel. U kunt er ook een schoolboek met schrift bij leggen, als verwijzing naar de spaarzakjes van Missio.

1. Opening

U gaat met de kinderen bij of rond de kijktafel staan en laat de kinderen vertellen wat ze zien. U vertelt daarbij dat het vandaag *Wereldmissiedag van de kinderen* is. Wij denken dan aan alle kinderen van de hele wereld, dichtbij en ver weg. U kunt een tekst over Senegal voorlezen uit de Kinderkrant van Missio.

U steekt het waxinelichtje aan en bidt het volgende gebed:

Goede God,
wij vieren met elkaar Wereldmissiedag van de kinderen.
Wij voelen ons verbonden met alle kinderen
op de hele wereld.
Wij denken speciaal aan de kinderen
die het moeilijk hebben,
hier in ons eigen land en
in Senegal.
Wij bidden U: help ons
om er samen een mooie wereld van te maken.

2a. Bijbelverhaal

Als Bijbelverhaal is gekozen voor de eerste lezing van deze zondag,
het scheppingsverhaal uit het tweede hoofdstuk van het boek
Genesis.

Suggesties voor verhalen uit kinderbijbels

Voor kinderen tot 8 jaar:

- Uit: *Bijbelse verhalen voor jonge kinderen*, D.A.Cramer-Schaap en Annemarie van Haeringen (Amsterdam, 2005)
Het geschenk van God, Genesis 2, blz. 14-15
- Uit: *Kijkbijbel*, Kees de Kort (Haarlem, 2007)
In het begin, Genesis 1, blz. 10-21
- Uit: *Om te beginnen*; Bijbel voor jonge kinderen, Bara van Pelt en Anja A. de Fluiter, (Hilversum, 2000)
Op je plaatsen allemaal, Genesis 1, blz. 14-16

Voor kinderen vanaf 8 jaar:

- Uit: *Woord voor Woord*, Karel Eykman (Ede, 1987)
De eerste mensen, Genesis 2, blz. 212-213
- Uit: *Het hoogste woord; bijbel voor kinderen*, Hanna van Dorssen (red) (Baarn, 2003)
Open en bloot, Genesis 2, blz. 18-19

- Uit: *Op weg; verhalen uit de bijbel voor kinderen*, Baukje Offringa (Zoetermeer, 1994)
Een verhaal over het begin, Genesis 2, blz. 149-150
(gedeelte hieruit)

2b. Spiegelverhaal uit Senegal: Jabachuti

Jabachuti rood en Jabachuti geel waren twee wonderschone kleine vogels, die in een grote baobab boom woonden. Elke avond tegen zonsondergang vlogen Jabachuti rood en Jabachuti geel naar een boer in de omgeving, gingen voor de deur zitten en begonnen hun lied te zingen: “Jabachuti kana kam fa – jabachuti bessu narola”. Elke keer als de boer deze melodie hoorde, kwam hij meteen naar buiten en gaf de vogels de beste rijst die hij in huis had. En die twee begonnen lekker te smikkelen en te smullen en als ze hun buikje vol gegeten hadden, zongen ze nog een keer hun lied: “Jabachuti kana kam fa – jabachuti bessu narola”. “Jaisett!”

Op een dag zat Jabachuti rood alleen op een tak van de grote baobab boom en wachtte op zijn vriend Jabachuti geel, die deze dag nergens te zien was. Jabachuti rood had juist deze dag best veel honger en dus vloog hij alleen naar de boer. Hij ging voor de deur zitten en begon zijn deel van het lied te zingen. “Jabachuti kana kam fa!” Maar de boer herkende de melodie niet en verjoeg de kleine vogel. En zo leed Jabachuti rood op deze dag honger. De volgende dag zat Jabachuti geel alleen op een tak van de grote baobab boom en wachtte op zijn vriend Jabachuti rood, die deze dag nergens te zien was. Jabachuti geel had juist deze dag ook best veel honger en dus vloog hij alleen naar de boer. Hij ging voor de deur zitten en begon zijn deel van het lied te zingen. “Jabachuti bessu narola”. Maar de boer herkende de melodie niet en verjoeg de kleine vogel. En zo leed Jabachuti geel op deze dag honger.

De volgende dag ontmoetten Jabachuti rood en Jabachuti geel elkaar weer en vertelden elkaar dat ze in hun eentje naar de boer waren gevlogen om de rijst helemaal voor zichzelf alleen te hebben. Maar ze waren niet echt boos op elkaar. Want het lied dat ze steeds zongen, betekent: “Als je je ergert aan iemand, erger je niet, want ooit ergert de ander zich.” En op deze avond vlogen ze weer samen naar de boer, gingen voor de deur zitten en begonnen hun lied te zingen: “Jabachuti kana kam fa – jabachuti besso narola”. “Jaisett!” De boer was blij, want hij had zijn vrienden gemist. En zo gaf hij hen weer de beste rijst die hij in huis had. Toen Jabachuti rood en Jabachuti geel hun buikje vol gegeten hadden, zongen ze hun lied: “Jabachuti kana kam fa – jabachuti besso narola.”

Op de website www.missiokids.nl staat nog een ander verhaal uit Senegal dat u kunt gebruiken: “De ontevreden vis”.

3. Verwerking

Zorg voor geel en rood karton. Laat de kinderen de vogels van het verhaal tekenen en uitknippen uit een rood en een geel vel. Voor de kleinere kinderen kunt u de vogels zelf vooraf tekenen en uitknippen. Laat ze de twee vogels op een wit papier plakken. Dan kunnen ze er een tekening van het verhaal omheen maken. Ze kunnen een scène uit het verhaal kiezen, die ze erg mooi vonden, bijvoorbeeld beide vogels in de boom of beide vogels bij de boer voor de deur.

4. Afsluiting / gebed

U gaat met de kinderen weer bij de kijktafel staan en sluit af met een kort gebed:

Goede God,
dank U wel voor alle mensen,
groot en klein,
die samen met U
onze wereld mooier maken. Amen.

Tip: *Aan het eind van de kinderwoorddienst kunt u de Kinderkrant van Missio uitdelen aan de kinderen. Deze (gratis) Kinderkrant kunt u bestellen bij Missio in Den Haag, telefoon 070 304 74 44 en e-mail missio@missio.nl*